

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege pentru modificarea Legii privind statutul alesului local nr.768/2000 (nr. 334 din 28.09.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și menționează următoarele.

I. Constatări generale.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, conform prevederilor art.73 din Constituție și art.47 alin.(1) din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de act normativ face parte din categoria legilor organice și în conformitate cu art.66 și art.72 din Constituția Republicii Moldova, acest domeniu este de competența Parlamentului.

3. Potrivit Notei informative, proiectul de lege este elaborat în vederea modificării unor prevederi din Legea nr.768/2000 privind statutul alesului local ce țin de obligativitatea autorităților publice de a planifica mijloace financiare în bugetele proprii pentru instruirea aleșilor locali (președinții/vicepreședinții de raioane și primarii/viceprimarii localităților) în mărime de cel puțin 2% din fondul anual de salarizare, precum și instituirea unei noi incompatibilități pentru aleșii locali și anume: mandatul alesului local urmează să fie incompatibil cu „*exercitarea funcției de conducere în organele sindicale de toate nivelurile: național, teritorial, ramural și de unitate*”.

4. Sesizăm necesitatea respectării cerințelor stabilite de art.58 din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora proiectele de acte normative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare, iar art.32 alin.(1) și (3) din Legea nr.100/2017 stabilește că proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, urmează a fi transmis spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, altor instituții interesate, societății civile, care întocmesc și prezintă autorului avizele la proiect. Ținând cont de subiectul abordat în proiect, se consideră necesar a fi prezentate opiniile Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Confederației Naționale a Sindicatelor și a Congresului Autorităților Locale din Moldova. Concomitent, proiectul urmează a fi supus consultării publice în modul stabilit de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Cu titlu de observație de ordin conceptual, ținem să menționăm că în Nota informativă la proiect, deși se pune accent pe independența sindicatelor, sunt prezentate insuficiente argumente referitor la situația *cum poate afecta independența sindicatelor - calitatea de ales local a unei persoane care deține, concomitent, o funcție de conducere în organele sindicale*. Or, dacă admitem situația unui conflict de interese (potențial sau real) în raport cu o situație

sau o decizie care urmează să fie luată de un ales local, care exercită și o funcție de conducător într-o organizație sindicală, acesta are obligația legală să declare situația de conflict de interese personale și să o soluționeze în modul stabilit de prevederile Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. De asemenea, în situația unor manifestări de corupție sau tentative de implicare în acțiuni de corupție sau influențe necorespunzătoare, comportamentul agentului public urmează să derive din prevederile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

În același context, menționăm că conform art.42 din Constituție și a Legii sindicatelor nr.1129/2000, sindicatele se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, iar activitatea acestora se bucură de independență. Baza acestei garanții este Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.87 privitoare la libertatea asocierii și protecția dreptului la organizație, ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 593 din 26.09.1995.

Cu referire la obligativitatea autorităților publice de a planifica mijloace financiare pentru instruirea aleșilor locali, menționăm că actualmente aceste mijloace financiare se planifică de către autoritățile publice, ținându-se cont atât de prevederile art.37 lit.c) al Legii nr.158/2008 cu privire la funcție publică și statutul funcționarului public, cât și de prevederile art.213 alin.(3) din Codul muncii și este o obligație generală a angajatorului pentru instruirea tuturor categoriilor de personal (demnitari, funcționari publici, personal de deservire tehnică și auxiliar). Totodată, persoanelor cu funcție de demnitate publică le este garantat dreptul „să beneficieze de dreptul la dezvoltare profesională continuă din contul bugetului din care este remunerat” prevăzut în art.5 lit. f) din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.

Subsecvent, menționăm că, una din destinațiile utilizării alocațiilor de la bugetul de stat pentru partidele politice prevăzute la art.28 alin.(1) lit.r) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice sunt, inclusiv, cheltuieli pentru organizarea de instruiți pentru potențiali/viitori aleși locali.

În același context, atragem atenția asupra normei propuse la art.26¹ alin.(3) „Modul de organizare și desfășurare a procesului de dezvoltare profesională a alesului local se aprobă de Guvern.” care urmează să fie tratată prin prisma prevederilor art.3 alin.(2) al Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, care stipulează că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. Astfel, având în vedere și diversitatea formelor, programelor și prestatorilor de servicii de instruire pentru aleșii locali, această normă ar putea lua forma unei recomandări privind întrunirea unui număr de ore de instruire, recomandabile pentru aleșii locali.

II. Observații tehnico-juridice

La Art.I din proiect:

- În conformitate cu art.62 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, pentru exprimarea normativă a intenției de modificare a actului normativ se indică expres actul normativ vizat, cu toate elementele de identificare necesare. Astfel, dispoziția **Art. I** necesită a fi modificată cu completarea, după cuvântul „local”, cu textul „(*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.34, art.231*)”.

- **La pct.1:**

• se va corela elementul structural menționat în dispoziția de modificare -„lit.d)” cu textul modificării unde este indicată „lit.f)”, iar textul modificării va fi luat, integral, între ghilimele.

• Atragem atenția asupra faptului că, conform art.33 și 34 din Legea sindicatelor nr.1120/2000, persoanele alese în organele sindicale pot fi „neeliberate de la locul de muncă de bază” și „eliberate de la locul de muncă de bază”. În acest sens, urmează să se facă o precizare dacă modificările propuse se referă la ambele categorii sau doar la una dintre ele. Este de reținut și faptul că Legea nr.1129/2000 nu operează cu noțiunea de „funcție de conducere în organele sindicale”.

- **La pct.2:**

- În dispoziția de modificare cuvintele „nr.768/2000 privind statutul alesului local” se vor exclude;
- În textul Articolului 26¹, alin.(2), textul „În procesul de dezvoltare profesională a alesului local,” se vor exclude.

Cu titlu de observație generală, întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 proiectul de lege se va supune unei prelucrări redacționale și ortografice și se va revizui textul acestuia întru ajustarea la exigențele normelor tehnicii legislative.

Proiectul de lege poate fi supus examinării în cadrul ședințelor Parlamentului, ținându-se cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz. Oportunitatea examinării proiectului de lege este competența exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală